

Atskaite par dalību COPA – COGECA darba grupā

Cūkgaļa apakšgrupa „Āfrikas cūku mēris”

10.12.2018.

Darba grupas sanāsmē piedalījās LOSP eksperte Dzintra Lejniece.

Āfrikas cūku mēra (ĀCM) epidemioloģiskā situācija skaidri parāda šīs slimības izskaušanas grūtības. Izplatīšanās turpinās lēnām, galvenokārt ar mežacūkām, lēcienvēdīgi, kādēļ vīruss tiek konstatēts pilnīgi jaunās un neprognozētās teritorijās.

Nav notikušas būtiskas izmaiņas attiecībā uz ES tirdzniecības partneru atzīšanu, reģionalizāciju. Ja ĀCM nonāks kādā no piecām lielajām cūkgaļas eksportētājām dalībvalstīm, sekas būs postošas visai ES cūkgaļas nozarei.

UECBV lūdz COPA-COGECA ieguldījumu tehniskajā darbā un politisko atbalstu par pasākumu plāna īstenošanu, īpašu uzmanību pievēršot eksportam uz Ķīnu. Ņemot vērā pašreizējo epidemioloģisko situāciju un ņemot vērā eksporta būtisko nozīmi nozares ilgtspējībai.

Āfrikas cūku mēra darba grupas sanāsmē, UECBV iesniedza arī priekšlikumu par reģionalizācijas principa tehniskiem grozījumiem Āfrikas cūku mēra kontekstā. Galvenais mērķis ir veicināt pakāpenisku pragmatisku progresu, lai ES galvenais tirdzniecības partneris pilnībā atzītu ES reģionalizācijas principu. Latvija priekšlikumus atbalstīja daļēji, cik tālu tas saskanēja ar mūsu valsts interesēm.

UECBV priekšlikumi:

Reģionalizācijas principa precizēšana saskaņā ar OIE ieteikumiem:

- Reģionalizācijas principa atzīšanas kombinācija ar slimības neesamību mājas cūku populācijā kā pirmais solis.
- Saziņa / informēšana par ES spēkā esošo tiesisko regulējumu un infrastruktūru.
- Reģionalizācijas vienkāršošana, nodrošinot elastību, lai atrastu kopīgu risinājumu galveno tirdzniecības partneru pieprasītajām garantijām.

Plāna galīgais mērķis ir panākt, lai Ķīnas iestādes pilnībā atzītu reģionalizācijas principu. Lai to izdarītu, tiek piedāvāti šādi starpposma soļi:

- Iegūt Eiropas Komisijas atbalstu (reģionalizācijas procedūras precizēšana un pakāpeniska pieeja).
- Paaugstināt Ķīnas iestāžu un ieinteresēto personu informētību, jo īpaši organizējot seminārus Ķīnā par reģionalizācijas principu. Mērķis ir sazināties / vairot izpratni par ES spēkā esošo tiesisko regulējumu un infrastruktūru un to, kā to piemēro Eiropā.
- Kā starpposma solis ierosināt galveno eksportētājvalstu (divpusēju) reģionalizāciju uz Ķīnu saskaņā ar ierosinātajām reģionalizācijas principa izmaiņām.
- ES reģionalizācijas principa pilnīga atzīšana visās dalībvalstīs.

Apmācības par biodrošību

Pēc dalībvalstu iniciatīvas kopā ar COPA-COGECA ekspertiem, tās notiek dažādās dalībvalstīs. Jau bijušas Rumānijā, Vācijā, Polijā. Būs pieejamas biodrošības vadlīnijas, ko izstrādājusi Portugāle.

Apajā galda diskusijas par situāciju dalībvalstīs un biodrošības stiprināšana

Portugāles pārstāvis informē par nelegāli valstī ievestu gaļu no Rumānijas, kas atrasta kādā noliktavā. Šo problēmu par nezināmas izcelsmes gaļu, kas visticamāk ieceļo valstī ar viesstrādniekiem no Rumānijas akcentē vēl dažas dalībvalstis. Rumānijā ļoti saspringta situācija ĀCM apkarošanas un uzraudzības jomā. Polijas pārstāvis informē par negatīvajām tirgus tendencēm sakarā ar ASV lēmumu Polijai liegt eksportu uz šo valsti. Dānija plāno agri pavasarī pabeigt žoga būvniecību uz robežas ar Vāciju. Itāli informē par mežacūku meklēšanu ar dronu palīdzību. Austrijas valdība iesaka apdrošināt zemniekiem savus ganāmpulkus. Tāpat kā Latvijā, pieejams ir atbalsts daļējai apdrošināšanas prēmijas kompensēšanai. Latvija informē par tirdzniecības problēmām sakarā ar noteiktajiem ierobežojumiem, ja saimniecība nonākusi ĀCM III zonā un nevar realizēt savu saražoto produkciju - cūkas. Prasījām atbalstīt priekšlikumus jaunajā ĀCM apkarošanas lēmumā par atkāpēm šādā situācijā nonākušām saimniecībām. Ungārija informē par ļoti lielu mežacūku populāciju un to, ka tas ir pārrobežu bizness. Nīderlande izsaka priekšlikumu par mežacūku gaļas ievietošanu privātā glabāšanā, tādējādi palielinot nomedīto dzīvnieku apjomu. Beļģija ir iežogojusi ĀCM skarto teritoriju, kurā izšautas visas mežacūkas, arī mājas cūkas piemājas un bio saimniecībās. Zemniekiem tika samaksāta kompensācija no riska fonda. Šajā reģionā aizliegtas visas tūrisma aktivitātes. Tiek nolemts strādāt pie kopīgu biodrošības vadlīniju izstrādes. Tiek jautāts par tirgus stabilizēšanas pasākumiem, kam seko aicinājums izteikt idejas par risinājumiem.

Portugāles pārstāvis piedāvā savas valsts izstrādātās biodrošības vadlīnijas, kā palīgu cūku audzētājiem.

EK priekšlikumi un darbības ĀCM apkarošanā:

- Stratēģiska pieeja Āfrikas cūku mēra pārvaldībai ES;
- Jauns stratēģijas plāna pielikums ar galvenajiem pasākumiem ĀCM novēršanai un agrīnai atklāšanai dalībvalstīs bez ĀCM:

Meža cūku populācijas "pārvaldība" (sadarbība ar lauksaimniecības un vides nozarēm, bioloģiskā drošība medību laikā, medību vadība, barošanas aizliegums, pasākumi pa nozīmīgiem ceļu tīkliem, lai risinātu cilvēka faktoru utt.);

Sabiedrības informētība (konkrētas mācības un mērķtiecīgas informēšanas kampaņas utt.); Cūkkopības nozare (ārkārtas rīcības plānu atjaunināšana, bioloģiskās drošības pasākumu palielināšana, efektīva pasīvā uzraudzība, pārbaudes, profilaktiskie izmeklējumi utt.);

Citi (oficiāla kontrole pie robežām, ciešāka sadarbība starp attiecīgajām nozarēm un pārrobežu komunikācija utt.).

- ĀCM reģionalizācijas ģeogrāfiskā un laika definēšanas principi un kritēriji. Dokuments, kas paredz galvenos klasifikācijas kritērijus, ĀCM teritoriju definīciju un ierobežojumu atcelšanu.

• Vadlīnijas par Āfrikas cūku mēra uzraudzību un kontroli savvaļas cūkām un preventīviem pasākumiem cūkkopības saimniecībām.

Šī dokumenta mērķis ir sniegt dalībvalstīm norādījumus, kā kontrolēt ĀCM, ja ir aizdomas par slimību vai tā apstiprināta meža cūkām.

ES finansiālais atbalsts veterinārajiem pasākumiem:

ES dalībvalstis: 2013.-2018. gadā atbalsts (59,2 miljoni euro) slimības profilaksei vai izskaušanai, izmantojot divus atšķirīgus instrumentus:

- ārkārtas pasākumi (10,9 miljoni euro);
- izskaušanas programmas (48,3 miljoni euro).
- Ārpuskopienas valstis:
 - 2017. gadā: Ukrainai: 225 000 EUR, kas piešķirti uzraudzībai un mirušo mežacūku utilizēšanai; Moldovai: 150 000 EUR materiālu iegāde slimības kontrolei;
 - 2018. gadā: 345 000 EUR Ukrainai; 121 000 EUR Moldovai testēšanai, meža cūku liemeņu savākšana un informēšanas kampaņām.

Piešķirtais finansējums veiktajiem/ plānotajiem pētījumiem, vakcīnas izstrādei aptver plašu ĀCM darbību spektru un finansējums ieplānots vismaz 43-48 miljonus eiro. Zinātnieki grib un ir gatavi sadarboties arī ar nozari vakcīnas izstādes procesā.

Atskaiti sagatavoja eksperte

Dzintra Lejniece

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

Zemkopības ministrija